

Linda Andersson-Strand

Gudrun Wennström

Sara Samuelsson

"Teatern skapar framtidstro för Bjurå"

1997 fick teaterföreningen Kottarna Stora Land-priset. Vad hände sen? Land återvände till Bjurå och hittade en bygd som fortsätter att utvecklas. Inte minst genom samordningen över kommungränserna. – Vi har tagit tag i vår egen utveckling, säger Yngve Johansson.

AV JOAKIM NÖRDLUND | FOTO JOAKIM NÖRDLUND

VETERANER. Birger och Gudrun Wennström var med när Kottarna startades. 20 år har gått men de tycker fortfarande att det är lika kul att spela revy.

Efter 35 år väcktes Folkets hus i Bjurå ur sin Torrrosasömn. Nu, 20 år senare, fortsätter bussar från Luleå och Boden att fyllas av teaterhugriga stadsober som vill se föreställningarna i skogen. Gudrun och Birger Wennström minns hur allt började.

– Det var en vårutrykt med lite vin och god mat. Vi började skoja om hur roligt det hade varit med en revy. Där och då beslutade vi oss för att starta en studietrckel, berättar Gudrun.

Efter ett år med en provisorisk scen i byns bygdegård väcktes idén att köpa tillbaka Folkets hus från forsvaret som på 1960-talet köpt de övergivna lokalerna för att användas som mobilfordär.

Utredas på gården
– Vi köpte det våren 1995 och du skulle ha sett hur det såg ut då. Det var ett digert jobb men vi gick samman och bestämde oss, säger hon.

Ett halvår senare flyttade Teatergruppen Kottarna in i det pånyttfödda Folkets hus. Gästerna var visserligen hänvisade till utredas på gården och värmen hölls genom en relativt enkel vedkamin i den stora salen.

Nu har man underhållit människor i

20 år och i dag är Kottarna ett begrepp som har satt byn på kartan. Till i stort sett varje föreställning kommer teaterbuss från Luleå, Boden eller de större tätorterna vid kusten. Det ska mycket till för att bussen inte ska rulla.

I januari kom den första köldknäppen och termometern visade –33 grader.

– Då tänkte vi "Å se nu", men det var inte många som uteblev. De ville verkligen komma hit och det gläder ju oerhört, säger Gudrun.

Sara Samuelsson är ny i revygruppen. Hon bor i Boden och åker gladeligen de 45 kilometerna mellan Bjurå och Boden.

– Det finns en byaknsla där som man inte finner i stan. Här hjälper man varandra och ställer upp när det behövs.

Sara hade inga problem att komma in i gången.
– Jag kände mig välkommen direkt. Det är häftigt att så många kommer och tittar på föreställningarna trots att vi finns här mitt i skogen. Så här många kom det inte när jag var med i en annan revy, och då spelade vi ändå inne i stan, säger hon.

Yngve Johansson är också starkt engagerad i teatern. Han och hustrun Sirpa Johansson bor granne med Folkets hus,

Vill starta ett teaterkollo

Namn: Revygruppen Kottarna.
Plats: Bjurå.
Bildades: 1994.
Lokal: Gamla Folkets hus som rustades upp till modern teaterlokal med servering.
Konstnärlig ledare: Gudrun Wennström.
Pris: Stora Landsbygdspriset (1997), Studieförbundet vuxenskolas kulturpris (2007).
Antal föreställningar per år: 12.
Salongen rymmer: 115 personer.
Sommartid: Då har man sommarkafé med hembakad fikabröd och Gudrun Wennström brukar också hålla i allsångskvällar. Där säljs också lokalproducerat hantverk.
Övrigt: De cirka 20 personer som är involverade i revyn kommer från Lassbyn, Hundsjö, Sjöbyn, Niemisel, Mjotrask, Bjurå och Överbyn.
Drömmar om: Starta ett teaterkollo under sommaren så att de ungdomar som vill kan komma och prova på hur det är att spela revy.

FULLSATT. Det blir cirka tolv föreställningar varje år, i stort sett varje föreställning är fullsatt.

Nästa vecka: Bli kulturfant – få ett friskare liv

Här händer det grejer!

- **Bjurå ligger längs Råneå älvdal.** Samarbetet över kommungränserna och längs älven är nyckeln till utveckling. Här är fyra exempel på vad som händer.
- **Agrocenter:** Håller landskapet längs älvdalen öppet och ser till att inte tyla tar över.
- **Turistnätverk:** Samordnar turistmen i älvdalen där det redan finns många enskilda aktörer.
- **Malmens väg:** Upprustning och modernisering av den 21 mil långa skid- och snöskoteteleden.
- **Aktiv affärsutveckling:** Oka tillväxten i området med fokus på innovativa idéer och företag.

ELDSJÄL. Yngve Johansson berättar att det nu pågår fler spännande landsbygdsutvecklingsprojekt längs hela Råne älvdal.

och de föll för Bjurå i mitten av 1990-talet när de sökte en sommarbostad på landet. Två år senare lämnade de Luleå för att bosätta sig permanent i byn.

– Vi tänkte bara att här är ju allt bättre. Att våra barn får växa upp i den här miljön med en liten fin byaskola och allt det andra fina som följer med när man bor på en liten plats, säger han.

Yngve Johansson berättar också att det pågår en omfattande landsbygdsutveckling längs Råneå älvdal.

Samordning mellan byarna
Bland annat finns en samordning mellan byarna över kommungränserna, något som han tror kan tjäna som mall för andra landsbygdsregioner.

– Älven här förenar oss och vi tittar bland annat på hur vi ska kunna förbättra den kommunala servicen och var vi kanske kan få kommunerna längs älven att samarbeta bättre för att det skulle gynna oss som bor här. Nu kan hemtjänst komma från två håll och i princip besöka två grannar, säger han och fortsätter:

– Det vi har lärt oss är att vi måste ta tag i vår egen utveckling. Människor som har bott här egentligen bara sett att fler lysen har släckts för varje år som gått.

I förskolan i byn Niemisel som ligger 9 kilometer från Bjurå, har antalet barn ökat från tre till arton.

Det är klart att det har ett samband med den framtidstro som här skapats här under de senaste åren, säger han.

För honom och familjen har teatern spelat en central och viktig roll. När familjens tre döttrar var små fanns inte särskilt många fritidsaktiviteter att välja mellan så under en tid var hela familjen engagerad i revyn.

– Teatern har utan tvekan gett oss gemensamma minnen och gemensamma referenspunkter.

Teatern har också blivit en naturlig mötesplats dit människor med rötterna från bygden återvänder.

På en av väggarna inne i Folkets hus hänger bilder från tidigare års föreställningar och alldeles vid sidan av ingången till kafédelen hänger diplomerna från 1997 när teaterföreningen tilldelades Stora Landsbygdspriset. Motiveringen löd: "Som med enkla medel och små bidrag fått en avfolkningsby att känna framtidstro och gemenskap samt visat kulturens betydelse för landsbygdsutveckling."

– Med 20 års revy och den tillströmning av folk som det har inneburit så är det klart att det sprider mod, kraft och framtidstro. Särskilt i en bygd där det har varit mycket negativa effekter un-

der lång tid så är det här ett ljus i mörkret som folk pratar positivt om. De ser att det är möjligt att göra saker, säger Yngve Johansson och fortsätter:

– Folk går med ett leende på läpparna under den här perioden, det är helt klart. Även om revyn i sig inte ska blandas samman med andra byautvecklingsprojekt som pågår i bygden så finns den där som något bra.

I byarna har det bland annat bildats ett agrocenter som är lokalt drivet, där syftet är att

hålla landskapet öppet med hjälp av betande djur. Det har också bildats ett lokalt turistnätverk och utöver det har Malmens väg rustats upp och det är i dag en 20 mil lång skid- och snöskoteteled som går längs den väg där malm en gång transporterades med ren och akkja (rensåde).

Bjuder på paltmiddagar
I Bjurå finns också en mycket aktiv bygdegårdsförening som har en toppmodern stor nybyggd lokal. Det är en annan samlingsplats där man bland annat bjuder in till paltmiddagar.

– Fler och fler upptäcker att det faktiskt händer en hel del saker också här ute i skogen, säger Gudrun Wennström och skrattar. ■

Enbomskandalen briserade i Bjurå

■ **BJURÅ** ligger cirka 5 mil från Boden i Luleå kommun och har knappt 50 invånare. Byn hämnde i blickfånget under 1950-talet när den så kallade Enbom-affären briserade. Spionfilaren med den senare livstidsdomde Fritiof Enbom kom att ses som en stor rättskandal.

■ **Fritiof Enbom** jobbade som stationschef vid SJ i Boden och Bjurå när han ska ha samlat in material om försvarsanläggningar i övre Norrland för Sovjets räkning, däribland Bodens fästning. 1952 dömdes han till livstids straffarbete. Senare sades det att Enbom var mytomtan och att de uppgifter han lämnat var offentliga.

